

اشاره:

توانمندی‌های موجود در اقتصاد و سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در نخستین برنامه پنج‌ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، امکان عرضه خدمات فنی و مهندسی به بازارهای خارجی به ویژه بازارهای منطقه را فراهم ساخته است.

در این راستا مسؤولان برنامه‌ریزی کشور در قالب دومین برنامه پنج‌ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی درصدد برآمدند که نحوه حضور شرکت‌های خدمات فنی و مهندسی در خارج از کشور و فعالیت این گروه را قانون‌مند نمایند. در این ارتباط تبصره ۲۷ قانون برنامه دوم به‌منظور پشتیبانی از صدور خدمات فنی و مهندسی تهیه، تنظیم و تصویب شد و به دنبال آن آیین‌نامه اجرایی این تبصره تنظیم گردید.

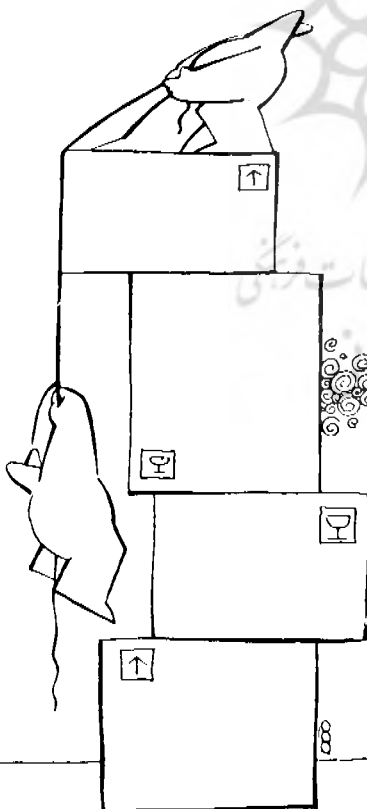
به‌لحاظ اهمیت و تأثیر قوانین اجرایی در صدور خدمات فنی و مهندسی، متن تبصره ۲۷ قانون برنامه دوم و آیین‌نامه اجرایی این تبصره، برای خوانندگان محترم نشریه «بررسی‌های بازرگانی» دوج می‌شود.

# مجله بررسی بازرگانی

## صدور خدمات فنی و مهندسی

### تبصره ۲۷ قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۷۳/۹/۲۰

تبصره ۲۷: دولت موظف است به‌منظور افزایش درآمد ارزی کشور تسهیلات لازم جهت حضور شرکت‌ها و مؤسسات ایرانی در بازارهای جهانی و صدور خدمات مهندسی را فراهم و بر این امر نظارت نماید. این تسهیلات عبارت از تسهیل در مقررات شامل مقررات ایجاد شرکت‌های دو یا چندملیتی، صدور ضمانت‌نامه بانکی، تأمین اعتبارات بانکی، امور گمرکی، پوشش بیمه‌ای، صدور گذرنامه و ویزا، بیمه خدمات درمانی و سایر تسهیلات لازم در چارچوب قوانین جاری خواهد بود. سازمان برنامه و بودجه مسؤولیت تشخیص صلاحیت شرکت‌هایی که دارای رتبه‌بندی سازمان برنامه و بودجه می‌باشند و آمادگی حضور در بازارهای جهانی و مشارکت در شرکت‌های دو یا چندملیتی را دارند بر عهده خواهد داشت. آیین‌نامه اجرایی این تبصره حداکثر ظرف مدت ۴ ماه از تصویب این قانون توسط سازمان برنامه و بودجه با همکاری وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی، امور اقتصادی و دارایی، امور خارجه، بازرگانی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.



آیین‌نامه برای فعالیت در خارج از کشور حسب مورد تشخیص صلاحیت بشوند.

ماده ۳:

به منظور هماهنگی، سیاست‌گذاری و رفع موانع اجرایی صادرات خدمات فنی و مهندسی و اجرایی، شورایی تحت‌عنوان «شورای عالی هماهنگی صادرات خدمات فنی و مهندسی» با حضور وزرای امور اقتصادی و دارایی، نفت، نیرو، مسکن و شهرسازی، صنایع، کار و امور اجتماعی، پست و تلگراف و تلفن، بازرگانی، جهاد سازندگی، امور خارجه، راه و ترابری و رییس سازمان برنامه و بودجه و رییس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، زیر نظر رییس‌جمهور تشکیل می‌شود و دبیرخانه آن در وزارت امور اقتصادی و دارایی مستقر می‌باشد.

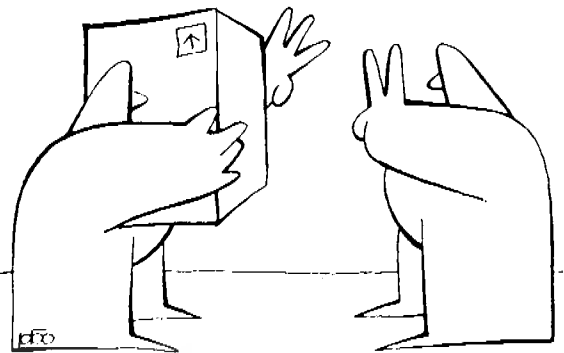
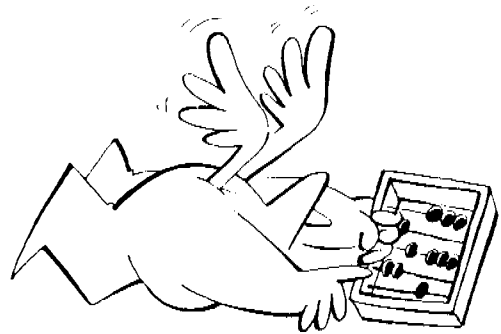
ماده ۴:

سیستم بانکی برای آن دسته از مؤسسات و شرکت‌هایی که فعالیت‌های بانکی مربوط به قراردادهای خود در خارج از کشور را نزد بانک یا نماینده آن (کارگزار بانک) متمرکز می‌کنند و از نظر فنی و اعتباری نیز دارای صلاحیت می‌باشند، ضمانت‌نامه‌های مورد درخواست - از جمله ضمانت‌نامه شرکت در مناقصه، ضمانت‌نامه اجرای تعهدات، ضمانت‌نامه پیش‌پرداخت و ضمانت‌نامه استرداد کسور وجه‌الضمان - را صادر کند.

ماده ۵:

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است ترتیبی اتخاذ کند تا تسهیلات لازم برای افزایش صدور خدمات به‌گونه‌ای فراهم شود که صدور ضمانت‌نامه توسط بانک در مقابل (۱۰٪) وجه نقد و یا وثایق مورد قبول بانک و (۹۰٪) سفته به ارزش ضمانت‌نامه میسر شود و نرخ کارمزد صدور ضمانت‌نامه حداکثر به (۱٪) معادل ریالی ارزش ضمانت‌نامه محدود شود. نرخ تسعیر ضمانت‌نامه، «ارز صادراتی» تعیین می‌شود.

۱- تصویب‌نامه‌های شماره ۸۹۰۰۸۱/ت ۱۵۵۸۱ مورخ ۱۳۷۴/۸/۱۷ و شماره ۸۴۵۹/ت ۱۷۲۹۷ مورخ ۱۳۷۵/۸/۱۷ هیأت وزیران.



آیین‌نامه اجرایی تبصره ۲۷ قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خصوص تسهیلات مربوط به صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی و اجرایی

ماده ۱:

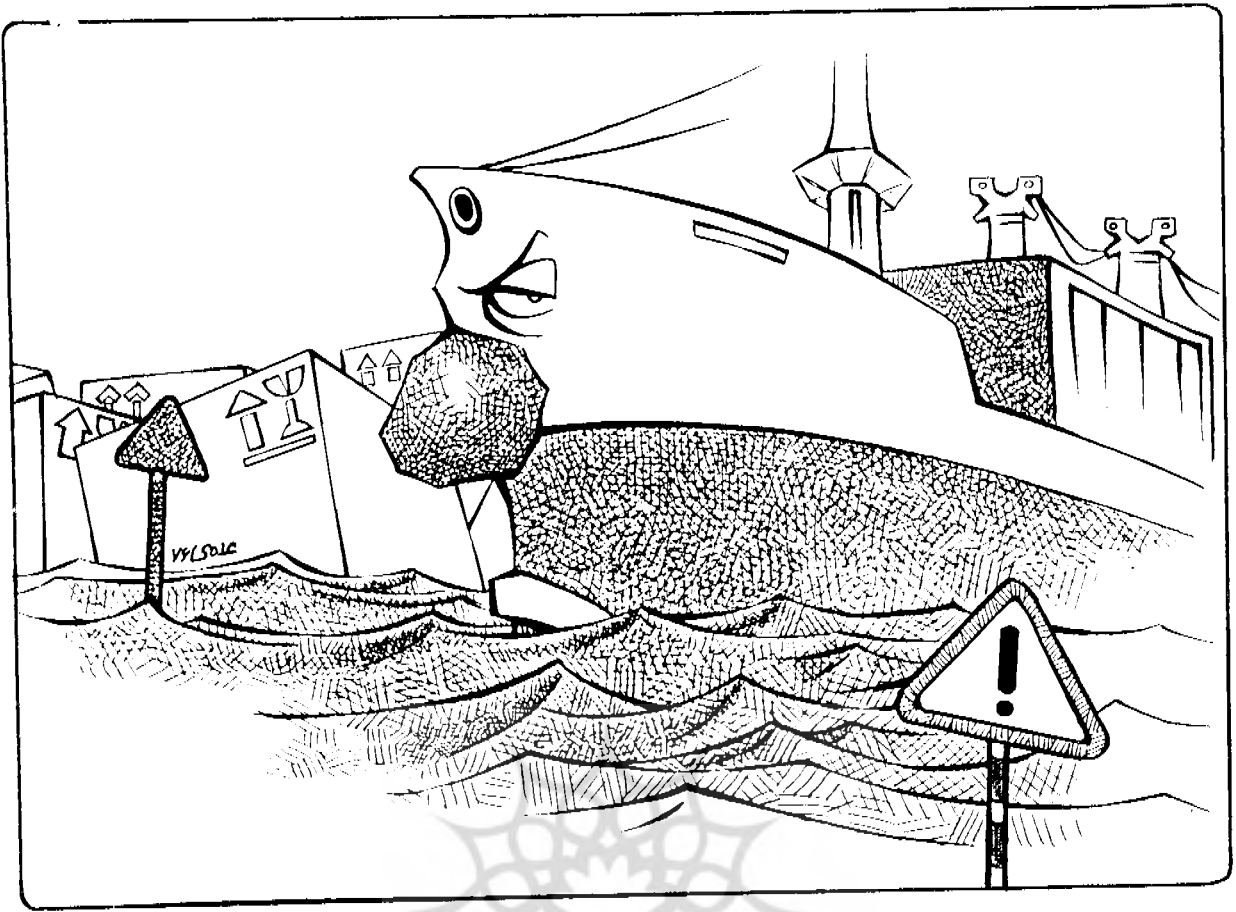
بانک‌ها موظفند ضمانت‌نامه‌های مورد نیاز صادرکنندگان ایرانی خدمات فنی و مهندسی (مطالعه، طراحی، اجرا و نظارت) را صادر کنند.

ماده ۲:

کلیه مؤسسات و شرکت‌ها می‌توانند اقدام به صادرات خدمات فنی و مهندسی و اجرایی نمایند. مؤسسات و شرکت‌های زیر می‌توانند از تسهیلات موضوع این آیین‌نامه استفاده کنند:

الف) شرکت‌ها و مؤسساتی که دارای رتبه‌بندی سازمان برنامه و بودجه می‌باشند و توسط آن سازمان برای فعالیت در خارج از کشور حسب مورد تشخیص صلاحیت بشوند.

ب) شرکت‌ها و مؤسساتی که فاقد رتبه‌بندی سازمان برنامه و بودجه می‌باشند و توسط کمیته موضوع ماده ۱۸ این



ماده ۶:

چنانچه پرداخت مبلغ ضمانت‌نامه صادره از طرف بانکها به ذی‌نفع موضوعیت یافت، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است مبلغ مورد نیاز و در صورت لزوم تسهیلات ریالی لازم را با سود مورد انتظار و کارمزد مربوط در اختیار بانک صادرکننده ضمانت‌نامه قرار دهد. بانکها مکلفند در هر مورد بلافاصله پس از وصول مطالبات خود از مؤسسه یا شرکت صادرکننده خدمات نسبت به تسویه مانده بدهی تسهیلات ریالی دریافتی از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اقدام کنند. سازمان برنامه و بودجه مکلف است همه‌ساله با اعلام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعتبار لازم، معادل مانده مطالبات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از بانکها را برای تسویه بدهی‌های معوق مذکور، در لایحه بودجه منظور کند. تسویه بدهی‌های معوق یادشده از محل اعتبارات منظور شده در قانون بودجه کل کشور مانع از تعقیب قانونی بانکها در مورد وصول مطالبات خود از مؤسسات و شرکت‌های صادرکننده خدمات نخواهد بود و مطالبات معوق بانکها پس از وصول (معادل و جوه دریافتی از بودجه عمومی) باید به حساب درآمد عمومی مسترد شود.

ماده ۷:

به منظور تسهیل امر صادرات خدمات فنی و مهندسی، سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران موظف است در اجرای وظایف قانونی خود، نظام اعطای اعتبارات صادراتی به صادرات خدمات فنی و مهندسی را با لحاظ موارد زیر طراحی نموده و با تصویب شورای عالی سرمایه‌گذاری به مورد اجرا گذارد.

۱- تأمین مالی اعتبارات صادراتی به دو شکل زیر امکان‌پذیر باشد.

الف) تأمین مالی توسط بانکها از محل سهمیه اعتباری بخش صادرات خدمات فنی و مهندسی که به‌طور متناسب توسط شورای پول و اعتبار تعیین می‌شود.

ب) تأمین مالی توسط سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران، از محل اعتباری که به‌همین منظور در بودجه هر سال کشور پیش‌بینی و منظور می‌شود.

۲- سیاست‌گذاری و بودجه‌بندی اعتبارات صادراتی تحت پوشش مؤسسات تضمینی و بیمه‌کننده و تعیین جدول ریسک کشورها قبل از شروع هر سال توسط شورای عالی سرمایه‌گذاری انجام شود و بانکها، سازمان سرمایه‌گذاری و

(۲) این آیین‌نامه مجازند ماشین‌آلات و تجهیزات موردنیاز فعالیت خود را با ارایه قرارداد، از مرزهای مجاز کشور خارج کنند. خروج ماشین‌آلات و تجهیزات مذکور، صادرات موقت تلقی می‌شود. گمرک ایران موظف است برای خروج ماشین‌آلات و تجهیزاتی که صادرات قطعی آنها از کشور به هر شکل مجاز و یا مجاز مشروط می‌باشد (چنانچه برای اقلام مجاز مشروط مجوز لازم اخذ شده باشد)، هیچ‌گونه سپرده یا تضمینی مطالبه نکند. خروج موقت ماشین‌آلات و تجهیزاتی که صادرات قطعی آنها غیرمجاز می‌باشد و در مواردی که مجوزهای لازم برای اقلام مجاز مشروط اخذ نشده باشد، منوط به اخذ سفته توسط گمرک، معادل ارزش صادراتی اقلام مذکور می‌باشد.

#### ماده ۱۰:

چنانچه برخی از ماشین‌آلات و تجهیزاتی که طبق ماده (۹) این آیین‌نامه از مرزهای کشور خارج شده‌اند، عودت داده نشوند، سفته مربوط، معادل ارزش صادراتی اقلام عودت داده نشده تا تعیین تکلیف نهایی، طبق قانون مربوط نزد گمرک باقی می‌ماند و مابقی سفته‌های مؤسسه یا شرکت صادرکننده خدمات آزاد می‌شود.

#### ماده ۱۱:

ورود و ترخیص ماشین‌آلات و تجهیزاتی که در صورت لزوم در خارج از کشور توسط مؤسسه یا شرکت صادرکننده خدمات خریداری می‌شود، با پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض متعلق مجاز است.

#### ماده ۱۲:

به منظور تقویت بنیه مالی مؤسسات و شرکت‌های برنده مناقصات (مؤسسات و شرکت‌های صادرکننده خدمات) و انجام سریع تجهیز کارگاه و سایر مقدمات ضروری طرح، بانک‌ها می‌توانند از محل منابع ارز صادراتی - حداکثر به میزان (۱۰٪) ارزش کار - به مؤسسه مربوط اعتبار پرداخت کنند. اعتبار ارزی یادشده در قبال ارایه ابلاغیه رسمی ارجاع کار و با قرارداد معتبر، پرداخت خواهد شد. دریافت‌کننده اعتبار باید از محل پیش‌پرداخت طرح نسبت به تسویه آن اقدام کند.

#### ماده ۱۳:

وزارت امور خارجه موظف است نمایندگی‌های جمهوری

کمک‌های اقتصادی و فنی ایران و مؤسسات تضمینی و بیمه‌کننده در چارچوب آنها اقدام نمایند.

۳- زیان مؤسسات تضمینی و بیمه‌کننده در ارتباط با اقدام در چارچوب سیاست‌ها و بودجه‌بندی موضوع بند (۲) این ماده، با تأیید شورای عالی سرمایه‌گذاری از محل منابع عمومی بودجه کل کشور تأمین و پرداخت شود.

۴- به منظور تأمین بخش ارزی اعتبارات اعطایی، مراجع ذی‌ربط به پیشنهاد سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران، سهمیه ارزی لازم را اختصاص دهند.

۵- در مورد طرح‌ها یا کشورهای خاصی که اعتبار صادراتی آنها از محل منابع موضوع بند (۱) این ماده تأمین مالی شده است، به پیشنهاد کمیته موضوع ماده (۱۸) این آیین‌نامه و تصویب شورای عالی سرمایه‌گذاری تمام یا بخشی از مابه‌التفاوت نرخ سود داخلی و خارجی اعتبار اعطایی، از محل اعتباری که به همین منظور در بودجه هر سال کل کشور پیش‌بینی و منظور می‌شود، توسط سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران تأمین و پرداخت گردد.

۶- بانک‌ها یا سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران برای آن دسته از مؤسسات و شرکت‌های صادرکننده خدمات فنی و مهندسی که فعالیت بانکی مربوط به قراردادهای خود در خارج از کشور را نزد بانک‌های ایرانی متمرکز می‌کنند، گواهی سقف اعتبار نقدی و ضمانت‌نامه‌ای موردنیاز مناقصه‌گذاران خارجی را برای تعیین صلاحیت متقاضیان شرکت در مناقصه، متناسب با گردش مالی مؤسسات و شرکت‌های متقاضی و بر اساس مجوز کمیته موضوع ماده (۱۸) این آیین‌نامه، صادر نمایند.

۷- صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی مشمول کلیه تسهیلات و امتیازات عامی که برای صادرات کالاهای صنعتی پیش‌بینی و اعلام شده و یا می‌شود، خواهند بود.

#### ماده ۸:

خروج مصالح و لوازم مصرفی موردنیاز اجرای پیمان، چنانچه در داخل کشور تولید شده باشد، بر حسب مقررات جاری صادرات و واردات کشور مجاز و گمرکات کشور موظفند تسهیلات لازم را هنگام خروج اقلام مذکور فراهم کنند.

#### ماده ۹:

مؤسسات و شرکت‌های صادرکننده خدمات موضوع ماده

اسلامی ایران را در خارج از کشور، نسبت به ضرورت گسترش صدور خدمات توجیه کند. نمایندگی‌های مذکور موظفند در ارتباط با شناسایی طرح‌هایی که در کشور متوقف‌فیه به مناقصه گذاشته می‌شوند تلاش کنند و اطلاعات مربوط را در اسرع وقت مستقیماً برای سازمان برنامه و بودجه و انجمن‌های صنفی مربوط و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط ارسال کنند و در فرآیند کار همکاری‌های لازم را معمول دارند.

**ماده ۱۴:**

سازمان تأمین اجتماعی موظف است به منظور استمرار بیمه تأمین اجتماعی کارکنان ایرانی که در ارتباط با اجرای قراردادهای صدور خدمات به خارج از کشور اعزام می‌شوند، با دریافت حق بیمه مربوط، به ریال اقدام کند.

**ماده ۱۵:**

به منظور تشویق صادرات خدمات و کاهش خطر مؤسسات و شرکت‌های صادرکننده خدمات، شرکت‌های بیمه ایرانی موظفند از رادهای ممکن نسبت به بیمه نمودن ضمانت‌نامه‌ها و قراردادهای مربوط و نیز فراهم کردن سایر تسهیلات بیمه‌ای متداول برای این قبیل امور اقدام کنند.

**ماده ۱۶:**

اختلافات ناشی از رابطه کار بین مؤسسات و شرکت‌های صادرکننده خدمات و کارکنان ایرانی آنها در خارج از کشور در صورتی که قانون کشور مربوط در این زمینه حاکم نباشد، مطابق مقررات قانون کار جمهوری اسلامی ایران و در مراجع حل اختلاف موضوع فصل نهم قانون مذکور رسیدگی خواهد شد.

**ماده ۱۷:**

مؤسسات و شرکت‌های صادرکننده خدمات مجازند نیروی کار ماهر و ساده خود را به هر تعداد، از طریق وزارت کار و امور اجتماعی تأمین کنند. وزارت کار و امور اجتماعی موظف است در مورد صدور کارنامه شغلی کارگران ایرانی اعزامی اقدام کند.

**تبصره ۱:** وزارت امور خارجه موظف است نسبت به تهیه ویزای کارگران اعزامی اقدام کند.

**تبصره ۲:** کارگران اعزامی به خارج از کشور که دارای

کارنامه شغلی هستند، مطابق قانون مربوط از پرداخت عوارض خروج از کشور معاف خواهند بود.

**تبصره ۳:** وزارت کار و امور اجتماعی موظف است در مواردی که کارنامه شغلی کارگران ایرانی اعزامی را در داخل کشور صادر می‌نماید، عوارض و هزینه‌های مربوط را به صورت ریالی دریافت کند.

**ماده ۱۸:**

کمیته‌ای متشکل از نمایندگان وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان برنامه و بودجه و دستگاه اجرایی ذی‌ربط و عنداللزوم تشکل صنفی - تخصصی مربوط در خصوص موارد زیر اتخاذ تصمیم می‌نماید:

الف) تشخیص صلاحیت موضوع بند (ب) ماده ۲ این تصویب‌نامه.

ب) تعیین نوع و میزان قابل خروج مصالح، تجهیزات و ماشین‌آلاتی که صادراتشان (دایمی یا موقت) نیاز به مجوز دارد و با مشکل صدور مجوز از طرف دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط روبه‌رو شده‌اند.

پ) تعیین میزان ارز قابل بازگشت هر قرارداد و همچنین نحوه بازگشت ارز حاصل از صدور کالاهایی که در چارچوب قرارداد به صورت قطعی از کشور خارج شده‌اند.

ت) تعیین نوع و میزان مصالح، تجهیزات و ماشین‌آلاتی که به منظور ایجاد پایگاه یا شعبه توسط مؤسسات و شرکت‌های موضوع ماده (۲) این آیین‌نامه به صورت قطعی و بدون سپردن تعهد ارزی، قابل خروج از کشور می‌باشند.

ث) تعیین ضوابط مربوط به چگونگی برخورد با پیمانکاران متخلف.

ج) تعیین سقف ضمانت‌نامه‌های قابل صدور توسط بانک‌ها در چارچوب این آیین‌نامه حسب مورد برای هر یک از مؤسسات و شرکت‌ها.

**ماده ۱۹:**

تصویب‌نامه شماره ۱۰۸۲۷/ت/۳۱۲ مورخ ۱۳۷۳/۸/۱۳ لغو می‌شود.

